

Løten og Vang Beitelag
v/ Ingeborg M. Hoelstad Hellem,
Kallerudvg. 144
2324 VANG PÅ HEDMARKEN

Trondheim, 11.08.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5246

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avslag på søknad fra Løten og Vang Beitelag om ekstraordinært uttak av gaupe

Miljødirektoratet avslår søknad om ekstraordinære uttak av gaupe i Løten og Stange kommuner.

Vi viser til søknad om ekstraordinært uttak av gaupe sendt til Klima- og miljødepartementet, fra Løten og Vang Beitelag og Stange Saubeitelag, datert 30. mars 2020. Klima- og miljødepartementet har videresendt søknaden til Miljødirektoratet 15. april 2020. Vi beklager lang saksbehandlingstid for saken.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at

hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovvilt-bestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er 65 ynglinger av i Norge, hvorav 10 i region 5, jf. rovviltforskriften § 4.

Følgende skrives konkret om gaupeforvaltningen i rovviltforlikets punkt 2.2.9.

"Kvotejakt er et effektivt virkemiddel for regulering av gaupebestanden, og dette bør være hovedvirkemiddelet også i tiden fremover."

I forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 står det; *"Kvotejakt på gaupe er ettertraktet, og kvotene fylles hvert år etter kort tids jakt."*

Regional forvaltningsplan

I Forvaltningsplan for rovvilt i region 5 Hedmark under punkt 3.1. Gaupe står det;

"Med unntak av de nordligste fjellområdene er det dokumentert familiegrupper i hele fylket. For å oppnå bestandsmålet for gaupe må det tillates yngling av gaupe i store deler av regionen."

Og definisjonen av den grønne sonen i forvaltningsplanen (som gjerne omtales som beiteprioriterte områder) er i lys av overstående satt som;

"Prioritert beiteområde der det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial. Yngling av gaupe og hekking av kongeørn vil forekomme."

Kvotejakt

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt på et bestemt antall individer, hvor offentlig myndighet fastsetter kvote. Vedtakene skal i størst mulig grad basere seg på bestandens status og utvikling, slik dette er rapportert av Rovdata. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et

høstingsverdig overskudd, og skade som arten gjør. I tillegg skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet, virkningen høstingen kan ha på det øvrige biologiske mangfoldet, artens betydning for næring eller rekreasjon og høstingstradisjon.

Jakta gjennomføres i perioden 1. februar til 31. mars og er det viktigste verktøyet for å regulere bestanden av gaupe. Rovviltnemndene vedtar kvotene når bestanden av gaupe er på eller over det regionale bestandsmålet for regionen. Miljødirektoratet har ansvaret for å vedta eventuell kvote når bestanden er under bestandsmålet, men skal vektlegge råd fra nemnda. Det benyttes gjennomsnitt av registrert bestandsstatus for de tre siste årene, ved vurdering av hvem som har myndighet.

Skadefelling

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Hovedregelen er at Fylkesmannen besitter delegert myndighet til å vurdere skadefelling av gaupe innenfor sitt fylke, innenfor en betinget kvote vedtatt av Rovviltnemnda i regionen eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Miljødirektoratets vurdering av søknaden

Dere søker om uttak av gaupe innenfor region 5, for å redusere bestanden av arten vinteren 2020. Regulering av gaupebestanden skjer igjennom kvotejakt. Søknaden deres er følgelig i realiteten vurdert av Rovviltnemnda i region 5 i møte 23. oktober 2019, og av Miljødirektoratet 18. desember 2020 (dokumenter vedlegges).

Rovviltnemnda i region 5 har i møte 23. oktober 2019 fattet vedtak angående kvotejakt på gaupe 2020, der det står;

"Bestandsmålsettingen for antall årlige ynglinger av gaupe i region 5 er 10 ynglinger beregnet som et gjennomsnitt for de tre siste år. Rovviltnemnda anser at gaupebestanden ligger under det fastsatte nasjonale bestandsmålet, og at nemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt, jf. Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 og 77, jf. Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 7, jf også §§ 4 og 10.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7, jf naturmangfoldloven § 14. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf § 8 i rovviltforskriften. Den gjennomsnittlige bestanden i Hedmark for de tre siste år er på 7,6 ynglinger. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om ikke å åpne for kvotejakt i 2020.

Rovviltnemnda i region 5 anbefaler at Miljødirektoratet ikke åpner for kvotejakt på gaupe i Hedmark i 2020."

Miljødirektoratets besluttet 18. desember 2019, at vi ville følge Rovviltnemndas anmodning og ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 5 vinteren 2020. Bestanden av gaupe i region 5 Hedmark har vært og er fortsatt ved siste opptelling (vinteren 2019/2020) under det fastsatte bestandsmålet for gaupe i region 5.

Ekstraordinære uttak av gaupe, som det er søkt om er ikke noe aktuelt virkemiddel for å regulere bestanden av gaupe. Det er ved flere anledninger fremhevet at kvotejakta på gaupe fungerer godt og at denne jakta skal fortsette med å være metoden som benyttes for regulering av gaupebestanden.

Fylkesmannen i Innlandet besitter myndighet til å vurdere skadefelling jf. rovviltforskriften § 9, ved konkrete skadesituasjoner.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Bø
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO

Vedlegg

- 1 Angående anbefaling av gaupekvote i 2020- region 4, 5 og 7
- 2 Kvotejakt på gaupe i 2020
- 3 Protokoll 23102019